

El dia 8 d'octubre de 1965, a proposta de la comissió informativa de governació, l'Ajuntament de Girona que presidia l'alcalde Pere Ordís acordà «denominar calle del Obispo Doctor Cartañá el comienzo de la calle de San Cristóbal por la Puerta de entrada de la Catedral Basílica, denominada de los Apóstoles, y que siguiendo por detrás de la mencionada Catedral y el Palacio Episcopal, termina en la parte que dicha calle, torciendo hacia la izquierda, se dirige al Portal de Sant Cristóbal».

El bisbe Josep Cartanyà i Inglès va néixer a Vilaverd (Conca de Barberà) el 1875 i morí a Girona el 1963, després de protagonitzar un dels pontificats més llargs. Fou preconitzat bisbe de la diòcesi —sense intervenció de l'autoritat civil— el 29 de desembre de 1933 i hi entrà el 6 de maig de 1934. Durant la guerra civil s'instal·là a la mateixa residència del cardenal Gomà i col·laborà amb aquest en les gestions favorables als insurgents. Després del 1939 es mogué en la línia del nacional-catolicisme i no regatejà esforços per reparar les destruccions sofertes per l'església en el període bèl·lic. També patrocinà l'ensenyament del catecisme en llengua catalana i donà suport a l'escoltisme. A nivell oficial li fou conferida la «Gran Cruz de Alfonso X el Sabio» i el títol de «Hijo adoptivo de la ciudad y provincia de Gerona». La dedicació del carrer que avui comentem entra també en el conjunt de reconeixements oficials, i en aquest cas el lloc elegit té una relació ben directa amb el personatge, ja que el carrer frega les parets del palau, ara convertit en Museu d'Art, on residí el prelat.

Hom penetra al carrer del bisbe Cartanyà per un arc obert a sota del Palau Episcopal. El carreró només té portes a la part final, però de seguida ofereix l'espectacle monumental de l'absis catedralici. Josep Pla diu que l'absis es «una obra d'anatomia constructiva impressionant, un lúcida sistema de forces», i conclou que «en aquesta enfebrada geometria de pedra, les gàrgoles hi posen la nota monstruosa i grotesca».

Allà precisament, enmig del panorama complicat dels fines-

trals gòtics, els arcs botants i la visió lateral de la torre de Carlemany, una d'aquestes gàrgoles que escupen aigua els dies de pluja ha suscitat la llegenda de la bruixa. Es conta que era una bruixa que llançava pedres contra la catedral i Nostre Senyor, com a càstig, la convertí en gàrgola bo i dient-li: «Pedres tires, pedres tiraràs i de pedra restaràs».

El carreró s'enfila entre el vall de l'absis i la paret de contenció que el separa del Palau Episcopal. En el primer replà, una portella de ferro permet l'accés a la capella de Sant Pere i una portallada amb la inscripció «domus canonicalis» dona entrada a l'anomenat «Jardí de la Francesca», ara de propietat municipal i força desaprofitat. Aquest jardí és aixecat sobre la muralla i constitueix un mirador excel·lent sobre la vall del Galligants. La petita i graciosa torre de la Francesca fou lamentablement destruïda en el curs de les obres de restauració d'aquell indret: era una obra moderna, però la seva silueta posseïa un regust romàntic enmig de les pedres velles i les ruïnes.

A la dreta, i a la part en què el carrer duu escales, es troba can Falló, edifici que té una bonica porta rodona ornada amb un escut relacionat amb alguna branca de la família Margarit. Aquesta casa de dos pisos va ser comprada pel bisbe Sivilla l'any 1898 per 8.280 pessetes amb la intenció d'ampliar el Palau Episcopal. Fou restaurada el 1965 i el bisbe Narcís Jubany hi instal·là una guarderia infantil, denominada «Natzaret», la qual constituïa una obra social en el camp dels immigrants i dels treballadors. Acol·lia 120 nens entre les 6 mesos i els 6 anys, i la direcció era encomanada a dues educadores, membres d'una comunitat religiosa de Barcelona.

Quan les religioses marxaren de Girona, l'escola fou gestionada pels pares i s'obrí a totes les criatures de la ciutat. Durant tres anys, l'experiència aplegà un treball interessat i renovador que trencà una mica la idea de centre de caritat i s'esforçà per integrar els pares a l'escola. Sembla que hagué de tancar per problemes d'ideari religiós.

Actualment, can Falló alberga diversos complements del Museu d'Art. La planta baixa i el segon pis serveixen de magatzem, i la primera planta ha estat agencada per a serveis del mateix museu: oficina, biblioteca, arxiu, sala de restauració i sala de conferències, amb una capacitat de més de 80 persones.

Antigament les esglésies eren envoltades de cementiris, i la catedral no va pas ser una excepció. Hom relacionava cementiri i església, i d'aquesta relació nasqué el culte funerari vinculat fortament als altres aspectes generals del culte cristià. L'obligació de la missa dominical significava també l'obligació de la visita setmanal als morts. En aquesta zona dels absis catedralicis i del carrer del Bisbe Cartanyà existí el cementiri anomenat «carner del negres», és a dir, el que acollia les tombes del beneficiats, del temple.

El carrer del bisbe Cartanyà

94

Un dels carrers més sorprenents del barri vell (Foto: Joan Comalat)

CREUER VACANCES

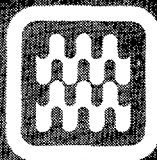
84

DEL 3 AL 12 DE NOVEMBRE

BUTLLETES PER AL SORTEIG DEL 20 D'AGOST AL 30 DE SETEMBRE

ESTEM ARRELATS

CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL DE GIRONA

Aquest braç et donarà un cop de mà.

Fes-te soci de Creu Roja

J. Clara